

Runer frå utgravingane i Trondheim bygrunn 1971–94

Med eit tillegg av nyfunne innskrifter elles frå byen (N774–N894)
Av Jan Ragnar Hagland

(Manus til "Norges Innskrifter med de yngre Runer" (NlyR) bind 7)

KJØPMANNSGATA 20-26 (FOLKEBIBLIOTEKSTOMTA)

VI. INNSKRIFTER ELLES MED SETNINGSFORM

[**840**] N-95829. (Tidlegare omtala: Hagland 1986: 53; 1990b: [46]; 1994c: 255 ff, 263; NOR 1986: 8.)

Innskrifta står på eit (side)bein, truleg av storfe, 106 mm langt, 9-19 mm breitt og 6 mm tjukt. Det er runer på den konkave breisida. Funnnet vart gjort i 1985, felt FW, hovudfase 3. Det vil seia ei arkeologisk datering av funnkonteksten til perioden frå slutten av 900-talet til midten av 1000-talet.

Innskrifta er 48 mm lang og runene er frå 18 mm (r. 1) til 11 mm høge (det som er att av siste stav). Ein del av beinet er sprekt av etter at innskrifta er laga. Av den grunn er ein større og større del av toppen av runene borte frå og med r. 4. Innskrifta tek til i god avstand frå fremre brotkant og sluttar på same vis langt frå brotkanten i motsett ende. R. 1 er tydeleg punktert og må lesast som **e**, jamvel om punktet ikkje ligg heilt i same risset som staven, men eit aldri så lite stykke ved sida av. Det same gjeld r. 7. Mellom r. 2 og 3 er det eit klårt ordskilje, markert med eit relativt langt riss. Tilsvarande ordskilje er det mellom r. 4 og 5 og mellom r. 8 og 9. Jamvel om toppen i aukande grad vantar frå og med r. 4, er det neppe tvil om lese måten av kvar einskild rune før etter det siste ordskiljet, etter r. 8. Jamvel om ein ganske stor del av toppen på denne runa er tapt, ser vi klårt resten av ein stav, og av den måten det følgjande snittet hallar inn mot denne staven, synest det å vera liten grunn til å tru anna enn at det er **u** det er tale om. Dei to snitta som følgjer etter det siste ordskiljet, står i tilsvarande posisjon i høve til kvarandre og må sameleis temmeleg sikkert tolkast som ein defekt **u**. Mellom resten av staven og resten av bogen på denne **u**-runa kan det synast som om det er eit snitt. I tilfelle ville det måtta sjåast som punktering. Nøye gransking viser likevel at dette må oppfattast som ei skrape eller eit pressmerke. Etter denne r. 9 er det berre bevart godt og vél nedre halvpart av to stavar:

†Y . †† . †Y †† . †(?) †(?) ?

e k · a n · i k e u · u(?) i(?) ?

Ek ann ekkju v[el]. `Eg elsker ekkja [kvinna] vél'.

Tolkinga av slutten (r. 10 og 11) her er gjort ut frå samanhengen og må naturlegvis takast med eit visst atterhald. Elles kviler den språklege meininga av innskrifta på sekvensen frå r. 5-8, **ikeu**. Sekvensen er skild ut med orddelingsteikn på same vis som dei føregåande orda i setninga er det. Det er difor rimeleg å oppfatta sekvensen som eit ord i samanhengen her. Den einaste tolkinga som synest å gi språkleg meining, er å lesa sekvensen som *ekkju* (f. akk. sg.). I så fall let punkteringa av **i** til å vera litt tilfelleleg eller jamvel snudd på hovudet. Systemet med konsekvent markering av /e/ synest såleis ikkje å vera så fast innarbeidd på det tidspunkt innskrifta vart til, utan at det likevel kan leggjast for stor vekt på eit slik drag i eit isolert tilfelle som dette. Manglande punktering av **i** for /e/ er ikkje noko særst i runeinnskrift med langt yngre arkeologisk datering enn det er tale om her. Skrivemåten <eu> for diftongen /iú/, altså med langt siste-element, er kjend frå handskrifter med latinsk skrift (jf. Seip 1955: 146 og Hægstad 1935: 103). Direkte parallellar med den same skrivemåten for diftong med kort siste-element i trykklett stilling som det vi har i obl. kas. av *ekkja* f, synest å mangla. Men i N613 har vi likevel skrivemåten **olæa** = *olja* f. Det kan kanskje stø den tolkinga av sekvensen **ikeu** som her er gjort, jamvel om N613 ser ut til å vera ei noko yngre innskrift, frå 1100-talet (jf. òg Hagland 1994c: 255). Elles er skrivemåtar med <ea> for /ja/ i tilsvarande posisjon vanleg i hss. frå 1300-talet, t.d. *vilea* for *vilja*, *fremea* for *fremja* osb. (jf. Stefán Karlsson 1983: 41 og 50). Ordet *ekkja* f har tydinga 'ekkje'. I poesien har ordet også tydinga 'kvinne' meir allment (Fritzner). Kva for ei tyding vi skal velja her, må truleg stå nokså ope. Jamvel om setninga her ikkje utan vidare treng vera metrisk, kan vel innhaldet vera poetisk nok, slik at det også kan vera den usus som elles synest å vera avgrensa til poetisk språkbruk vi har å gjera med her.

Restane av runene etter siste ordskiljet er altså med det nødvendige atterhald emendert til **uil**, som i tilfelle må kunna tolkast som adv. *vel*. Det er så mykje att av r. 10 at det ikkje er grunn til å rekna med at denne runa har vore punktert. Det kan i så fall vera med og stø det inntrykket av ein vaklande eller usikker praksis med omsyn til punktering som forholdet mellom r. 5 og 7 synest å gi uttrykk for.